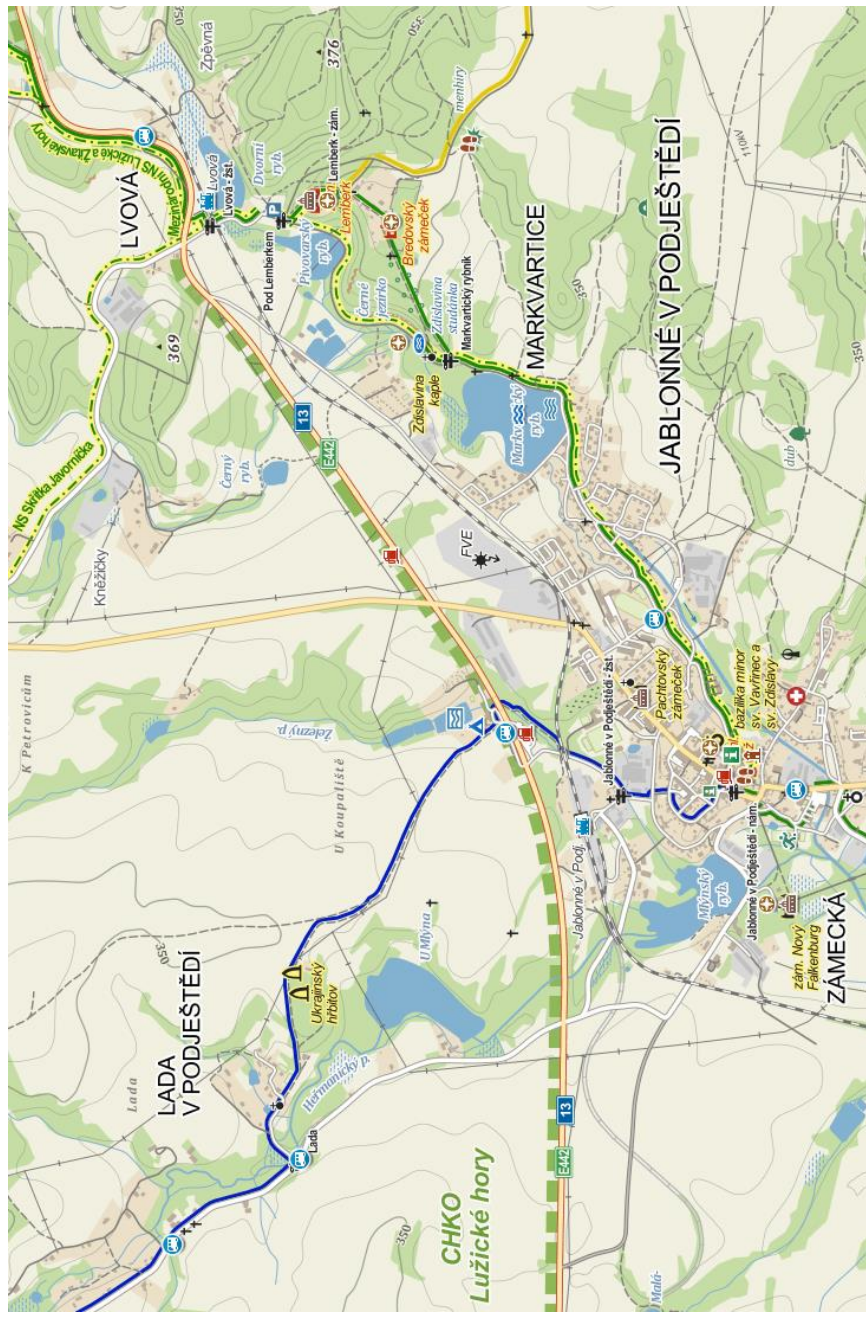

Jablonné v Podještědí

Klášter v Jablonném v Podještědí byl založen kolem roku 1250 za přispění majitele zdejšího panství pana Havla Markvatice, pána na hradě Lemberku a jeho ušlechtilé manželky paní Zdislavy, rodem z Křižanova na Moravě. V tomtéž období zakládali také dominikánský klášter v Turnově. Toto úsilí bylo motivováno nejen jejich náboženským cítěním, ale zároveň si byli vědomi toho, že kláštery jsou ohnisky kulturního, duchovního i mravního povznesení kraje.

Stavba baziliky svatého Vavřince a svatě Zdislavy byla zahájena na konci 17. Století podle projektu vídeňského architekta Jana Lukase Hildebrandta na popud majitele panství Františka Antonína Berky z Dubé.

Bazilika stojí na místě původního kostela, vypáleného v roce 1425 husity, který byl založen spolu s klášterem Zdislavou z Lemberka v polovině 13. Století.

Interiéry baziliky jsou bohatě zdobeny, v boční kapli můžeme shlédnout gotickou sošku Madony, která pochází z původního kostela a na témže oltáři je k vidění i část ostatků svatě Zdislavy.

Její hrob se nachází v kryptě pod oltářem. V kryptě je taky umístěno 24 na mědi malovaných obrázků s výjevy z jejího života.

Od května do konce září se provádí denně, mimo pondělí v pracovní dny v 10:00, 11:00, 13:00, 14:00, 15:00 a 16:00 hodin a o sobotách, nedělích a státních svátcích pouze odpoledne.

Hrob sv. Zdislavy je přístupný v den hlavní pouti (poslední sobota v květnu).

V katakombách provádíme pouze vážné zájemce, a to po předchozí dohodě u pokladny. Příplatek za vstup do podzemí je 50,- Kč.

Turistické vstupné: dospělí 50 Kč (2,50 €), snížené 30 Kč

NAPRAVENÝ HEJTMAN

V osmnáctém století, když zámek Lemberk nebyl trvale obýván šlechtou a kdy naši zemi vládl císař Josef II. měl celé panství na starosti pouze hejtman. Ten proslul svojí krutostí a poddané často bil, zvláště když se ráno nedostavili k robotním pracím, a nutil je pracovat i mimo stanovené robotní povinnosti. Sedláci museli z okolních vesnic jezdit se svými vozy na robotu do leberského dvora poblíž zámku.

Jednou stalo se, že mladý pacholek z Janovic ráno zaspal, a s vidinou krutého hejtmana hnal nemilostrdně své koně ke dvoru, aby stihl začátek roboty. Na půli cesty spatřil stát u silnice neznámého vznešeného pána, který mu ukazoval, aby zastavil. Neznámý cizinec se jej zeptal: "Kam tak rychle jedeš?" Mladý pacholek jen drze odsekl: "Musím být ve dvoře včas, jinak dostanu strašný výprask od hejtmana. Již tak to kvůli povídání s vámi, pane, nestihnu." Cizinec pokýval hlavou a nastoupil bez ptaní do vozu se slovy: "Neboj se, však já to tvé zdržení hejtmanovi vysvětlím." Mladík se jen ušklíbnul a pobídl koně.

Jakmile přijeli do dvora, vyběhl hejtman a začal pacholka bít karabáčem. Když mladíkovi začala po bílé košili téci rudá krev z rozsekaného obličeje a hejtman řval coci o vězení, došla pánovi trpělivost a hlasitě zakřičel: "Tak dost!" Hejtman si teprve teď všiml pána v honosném plášti se stříbrnými knoflíky a pozorně si ho prohlédl.

Na chvíli se zarazil, ale vzápětí spustil: "Neplet'te se do toho, cizince, já jsem tu hejtmanem a vaše slova ani stříbrné knoflíky mi v mém počínání zabránit nemohou!" Cizinec zrudnul, rozepnul si plášť a zeptal se: "Ani knoflíky samotného císaře?" Na jeho šatech se zablýstěla zlatá hvězda a hejtman poznal, že se protivil samotnému císaři Josefu II. Padl na kolena a prosil o odpuštění. Sliboval, že již nikdy poddané neuhodí a bude vždy jednat podle práva a spravedlnosti.

Jestli hejtman své sliby dodržel a skutečně se změnil, pověst neříká. Není ani jisté, zda je pověst pravdivá. Ale to, že císař Josef II. leberské panství doopravdy navštívil, potvrzují staré zprávy. Přijel tam z Hrádku přes Horní Sedlo v doprovodu mnoha šlechticů a vojáků, z nichž nelze nepřipomenout slavného Gideona Laudona, generála známého z lidových písní.

SKRÝVAČKY - ZVÍŘATA

Starý mlýn klape sem a tam.

Skoč, kam ti ukážu nebo se zraníš.

Z vody vyběhla úplně mokrá Vanda.

Hodný manžel varoval svou manželku před deštěm.

Kup našemu Alíkovi ty granule dnes v obchodě.

V sobotu přijed'te na mou chalupu v Jeseníkách.

Kampak leze bratr tvojí kamarádky?

Jenda televizi nevypne snad ani v noci.

Tele vypije spoustu mléka od maminky.

Karlovy Vary bavily filmovým festivalem celý svět.

Mirku, řekni Pepovi, at' okamžitě přijde sem.

Zuzka prosí Zlatku o něco k jídlu.

Vyhlídková věž

bývalý kostel Narození Panny Marie

Existoval již ve 13. stol, kdy v gotickém slohu pamatoval jako kostel sv. Kříže i Havla a sv. Zdislavu. Písemně je doložen v letech 1279 - 90. Nese však i prvky románské (zazděná okna). Za husitských válek byl vypálen, ale r. 1457 obnoven v barokním slohu a vysvěcen jako Narození Panny Marie.

Na vyobrazení z r. 1757 měl uprostřed osmibokou obrannou věž, pod kostelem rozsáhlá sklepení jako úkryt obyvatel v době napadení. V letech 1781 -83 přestavěn, rozšířen o představenou pozdně barokní západní část s věží nynějšího tvaru.

R. 1786 přestal být farním kostelem, stal se jím klášterní chrám sv. Vavřince

R. 1788 při požáru města vyhořel. Do r. 1863 byl ruinou. Zachránily jej rozsáhlé sklepy pod ním. Město budovu přepatrovalo a zřídilo v něm pivovar. Byl v činnosti až do r. 1932.

V roce 1945 byly do budovy umístěny pro nedostatek prostoru ve školní budově některé třídy národní školy. Od r.1973, kdy byla postavena nová školní budova,spěla budova k nové ruině. Zásluhou dnes opadané omítce můžete na budově nalést všechny stavební slohy:románská zazděná okna,uvnitř gotický oblouk i barokní prvky.

Bazilika svatého Vavřince a svaté Zdislavy

Zámek Lemberk

Předchůdcem dnešního zámku Lemberk byl středověký hrad Löwenberg, založený ve 40. letech 13. století Havlem z rodu Markvarticů. Z této doby se dochovaly jen spodní části zdiva a některé prvky v hlavní věži.

V polovině 16. století za Bérků z Dubé nebo Pánů z Trachenberka byl hrad přestavěn na renesanční zámek, jehož ústředním prostorem se stal tzv. Bajkový sál s malovaným kazetovým stropem a s náměty zvířecích bajek.

Ve druhé polovině 17. století za držení Pánů z Bredy získal zámek dnešní raně barokní podobu s uzavřeným štukově zdobeným nádvořím. Z této doby pochází i štukem bohatě zdobená kaple, Rytířský sál, Zdislavina světnička a další místnosti k ní přiléhající.

Od poloviny 18. století už k žádné výrazné přestavbě Lemberka nedošlo. Gallasové a posléze Clam-Gallasové se věnovali převážně základní údržbě a opravě. Poslední šlechtickou majitelkou zámku byla princezna Gabriella Auesperková rozená Clam-Gallasová. Od roku 1945 je zámek majetkem státu.

Svatá Zdislava z Lemberka (asi 1220 Křižanov - 1252 Lemberk) byla česká šlechtična a zakladatelka špitálu. Její otec byl Přibyslav z Křižanova a matka Sibyla, původem snad Němka, příp. Italka, která přišla do Čech s Kunhutou Štaufskou, nevěstou krále Václava I.. Zdislava měla několik sourozenců - dospělého věku se dožily sestry Alžběta, provdaná za Smila z Lichtemburka, a Eufémie, manželka Bočka z Obřan.

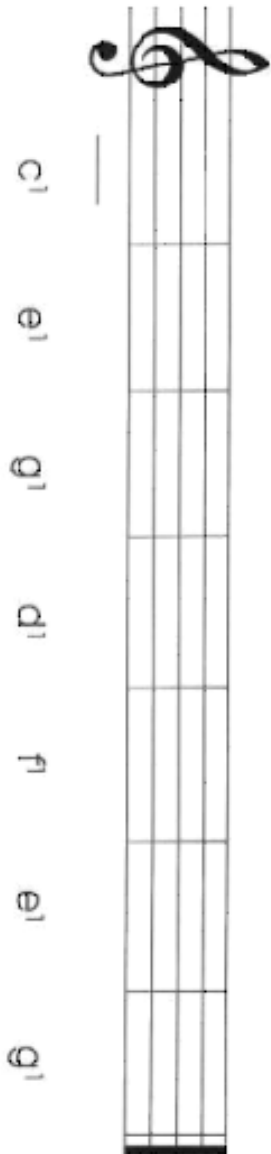
O jejím mládí nevíme prakticky nic, je třeba zmínit velmi vřelý vztah jejích rodičů k duchovnu a katolické církvi vůbec, takže je teoreticky možná její výchova v některém z moravských klášterů, nebo alespoň jejich vliv na Zdislavinu výchovu. Její manžel Havel z Lemberka, za kterého se provdala okolo roku 1238, byl blízký důvěrník krále Václava I. Narodily se jim snad čtyři děti - spolehlivě doložení synové Havel, Jaroslav a Zdislav a snad i dcera Markéta, o níž se zmiňuje pouze Žďárská kronika. Zdislava byla zřejmě ráznou a energickou ženou. Její jméno je spojováno s dominikánskými kláštery v Turnově a v Jablonném v Podještědí, zde zároveň se špitálem; její přímá péče o nemocné právě v Jablonném však není spolehlivě doložena.

Zemřela předčasně v přibližně 33 letech, tradovanou tuberkulózu antropologický výzkum nepotvrdil. Pohřbena byla v kostele svatého Vavřince v Jablonném.

Přečti noty a doplň jejich názvy.

Napiš celé noty.

V kronice Dalimilově čtete: "Pět mrtvých boží mocí vzkřísila, mnoha slepým znak vrátila, chromých a malomocných mnoho uzdravila a nad jinými ubohými veliké divy činila" (Dalimil 87, 5).

Když byl na počátku našeho století veden v litoměřické diecézi proces pro její blahořečení, sestavil farní úřad v Jablonném seznam věřících, kteří stvrдили přísahou, že obdrželi od Boha na přímlovu paní Zdislavy různé milosti.

Legenda

Podle legendy sv. Zdislava jako malá utekla do lesa v doprovodu své sestry, aby se stala poustevnicí. Ofka, její sestra ji doprovodila jen k lesu, dál se bála, proto Zdislava šla sama. Doma to Ofka prozradila a rodiče pro Zdislavu jeli. Mezitím si Zdislava udělala malý dřevěný křížek, natrhala hrnek borůvek a modlila se všechny modlitby, které znala až se unavila a usnula.

Cestou potkali muže, který hledal dceru Elišku. Dozvěděli se, že v lese je starý kulhavý medvěd. Všichni se ještě více lekli a najednou slyší velký křik. Muž poznal hlas své dcery Elišky. Běželi tím směrem a vidí Zdislavu jak stojí před medvědem a říká Elišce: "Polož ten hrnek s medem. Říkám ti, že nejde na tebe, ale na med." Medvěda potom zkolili dospělí. Zdislava jej ale zadržela a tak zachránila Elišku i sebe.

Kříže, které si poutníci na Svatou vyrobili na památku legendy.